

Ideeën gezocht voor een cultureler Nederland

Morgen start KOERS KUNST, een zoektocht naar vernieuwing in de cultuurwereld. Tot en met juni krijgt iedereen - van cultuurliefhebber tot prominente deskundige - de kans zijn beste ideeën te opperen voor een cultureler Nederland. Johan Idema legt uit.

Johan Idema 7 april 2011, 14:25

Het logo van Koerskunst

Kunst en cultuur liggen onder vuur. Er dreigen zware bezuinigingen. Een kunstkrach, een geldcrisis in de cultuurwereld, lijkt aanstaande. Maar wie denkt dat er alleen een financieringsprobleem bestaat, is kortzichtig. De werkelijke uitdagingen waarmee kunst en cultuur worden geconfronteerd, zijn van een heel andere aard. Globalisering, commercialisering, democratisering en digitalisering zullen de komende jaren rigoureuze veranderingen teweeg brengen. Van theater tot televisie, van muziek tot mode - ze zullen anders gemaakt, geconsumeerd en gewaardeerd worden.

Eerst het goede nieuws: de veranderingen bieden talloze kansen. Meer mensen dan ooit zijn bezig met cultuur in de brede zin van het woord. Uit kruisbestuivingen ontstaan boeiende, nieuwe vormen van cultuur, zoals toegankelijke museumtelevisie (Boijmans TV), locatietheater over landbouw (Peergroup) en een Arabische versie van de HEMA (Mediamatic). Een nieuwe generatie kunstenaars en creatievelingen is geïnteresseerd in de aanpak van ruimtelijke, sociale en maatschappelijke vraagstukken, zoals sociale samenhang, het milieu, voedsel en veiligheid.

Mecenaat

Het publiek kan met nieuwe vormen van mecenaat nauwer worden betrokken bij cultuur. Mensen willen op zo'n manier best meer bijdragen, getuige de groei van cultuurfondsen op naam. Met nieuwe, mobiele en sociale media kan cultuur anders - gemakkelijker, spannender, informeler - worden verspreid en gepresenteerd. Het publiek kan hierdoor meer doen dan alleen een kaartje kopen en toekijken, maar ook fan worden, ambassadeur, recensent, medebeslisser of mede-maker.

Maar er zijn en ontstaan ook forse problemen, juist doordat de wereld zo verandert. Om die op te lossen, moeten we - omdat we cultuur een warm hart toedragen - ze onder ogen durven zien. Zo stagneert het bezoek aan de traditionele kunsten: theater, ballet, opera en musea. Door de verminderde aandacht voor cultuur op school, schaarsere vrije tijd en een snellere levensstijl heeft een deel van het (nieuwe) publiek niet meer de kennis en aandacht die complexere vormen van kunst en cultuur vergen. Hoge cultuur blijkt ook niet langer zaligmakend, laat staan eenduidig te benoemen.

Marketing in de kinderschoenen

De marketing van de kunstwereld staat vaak nog in de kinderschoenen. Hierdoor trekt een groot deel van het aanbod van cultuur niet de aandacht en het publiek die het in potentie heeft. De organisatiestructuren en de wetgeving rond intellectueel eigendom belemmeren innovatie en ondernemerschap in de cultuurwereld.

Nu zijn het vooral de bezuinigingen die aandacht krijgen. Ook wordt

doordringen, komt vanzelf tot de onderliggende, nog veel belangrijker opgaven: hoe blijven kunst en cultuur de creatieve motor van ons land? Hoe kunnen we cultuur meer van het publiek maken? Hoe kunnen cultuurmakers een grotere rol spelen in de uitdagingen van Nederland?

Onbevangen

Willen we onze kunst en cultuur gezond en relevant houden, dan ontkomen beleidsmakers, cultuurinstellingen en publiek er niet aan samen onbevangen op zoek te gaan. Nieuwe ideeën moeten onder de stolp van belangen en institutioneel denken vandaan gehaald worden, ze moeten de zuurstof krijgen die nodig is om ze tot een succes te maken. We hebben slimme plannen nodig om de kansen te grijpen die internet, ondernemerschap en innovatief denken ons bieden. Elke crisis biedt een kans alternatieven te bedenken.

Koers Kunst is een onafhankelijke zoektocht naar deze ideeën, mogelijk gemaakt door het Prins Bernhard Cultuurfonds, SNS REAAL Fonds en het VSBfonds. Het is een pleidooi voor een andere discussie over cultuur. Niet defensief, over geld of om belangen, maar publiekelijk, over de mogelijkheden voor vernieuwing. Want nadenken over kunst en cultuur is niet per se saai, abstract of bureaucratisch, maar kan juist concreet, spannend en inspirerend zijn.

Van april tot eind juni vraagt Koers Kunst deskundige professionals naar hun ambitieuze voorstellen om de productie, presentatie, deelname en financiering van kunst en cultuur te vernieuwen. Cultuurliefhebbers en betrokken buitenstaanders zijn van harte welkom om mee te denken. De beste ideeën worden direct online verspreid, zodat iedereen ze kan lezen én kan reageren. Een panel van deskundigen zal zijn licht laten schijnen over de voorstellen. De Volkskrant en de AVRO volgen de zoektocht op de voet.

Zo ontstaat een landelijke brainstorm, waarmee we vorm kunnen geven aan een vitale culturele toekomst van ons land. Dat is niet alleen hard nodig, we zijn ook het verplicht, aan onze pioniersreputatie en handelsgeest, waarmee we Nederland wederom

Doe ook mee! Bekijk de ideeën op koerskunst.nl

Johan Idema, initiatiefnemer van KunstKoers, is senior cultuuradviseur bij LAgrouP.

Simon van den Berg, mede-initiatiefnemer, is freelance journalist.

[Volg de Volkskrant op Twitter](#)

[Word vriend van de Volkskrant op Facebook](#)

MEER OVER DE VOLKSKRANT NEDERLAND KUNST, CULTUUR EN ENTERTAINMENT KUNST EN ENTERTAINMENT
ECONOMIE, BUSINESS EN FINANCIËN JOHAN IDEMA JOHAN IDEMA

Cultuur & Media